

نکات مورد توجه مراقبین سلامت در استفاده از پرسشنامه های ASQ-3 و ASQ:SE-2

- پاسخ به پرسشنامه ها توسط : والدین، پدربزرگ و مادربزرگ ها، خواهر و برادرهای بزرگتر، سایر اقوام، پدر و مادر خوانده ها، قیم ها، معلمین؛ و هر کسی که کودک را به خوبی می شناسد و حدود ۱۵-۲۰ ساعت یا بیشتر در هفته با کودک وقت می گذراند
- میزات تحصیلات والدین حداقل تا پایان دوره ابتدایی لذا پدران و مادران بی سواد یا کم سواد باید این کار را به کمک یک فرد با سواد دیگر در خانه انجام دهند. در این صورت فرد با سواد باید سوالات را برای پدر و مادر بخواند و پاسخ مورد نظر آنها را علامت بزند
- در صورتی که به هر علت حدس می زنید والدین در بازگرداندن پرسشنامه همکاری لازم را نخواهند کرد از ایشان بخواهید که در همان محل (مرکز خدمات جامع سلامت/ پایگاه سلامت / خانه بهداشت) آن را تکمیل کنند.
- اما توجه شود که نباید والدین را به سمت پاسخ بخصوصی هدایت کرد. بلکه ابتدا هر سوال را برایشان روخوانی کنید.
- البته حتی الامکان باید از پر کردن پرسشنامه در محلی خارج از منزل خودداری کرد زیرا ممکن است به وسایلی نیاز داشته باشیم که این وسایل در محل کار موجود نباشد (مانند مداد و کاغذ، آینه، مکعب، اسباب بازی و...) به علاوه خارج از منزل ممکن است پدر و مادر دقت کافی، حوصله و توجه لازم را نداشته باشند.
- به والدین تاکید شود که حتی الامکان در محیط منزل از اسباب و وسایلی که برای کودک آشنا هستند، در اجرای فعالیت ها و مهارت های مندرج در پرسشنامه استفاده شود.
- به والدین تاکید شود که انجام فعالیت ها و مهارت های مندرج در تک تک سوالات را ابتدا با کودکشان تمرین کنند و سپس به سوالات پاسخ دهند.
- به پدر و مادر تاکید شود بخش «کلیات» در انتهای هر پرسشنامه را تکمیل کنید.
- زمانی که امتیاز کودک را از پرسشنامه تکمیل شده محاسبه کردید، بخصوص اگر امتیاز کودک در منطقه پایش قرار گرفته باشد یا نیاز به ارجاع داشته باشد، این نتایج را به روشی محتاطانه و همدلانه و حمایت گر و غیر تهدید آمیز با والدین در میان بگذارید، تا هم بیش از اندازه نگران و مضطرب و آشفته نشوند و هم اینکه پیگیری. ارجاع به متخصص را جدی بگیرند.

توضیحات لازم به والدین در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه

۱. در صفحه اول هر پرسشنامه : نام و نام خانوادگی کودک، کدملی کودک، تاریخ تولد کودک و شماره تماس خانواده
۲. ترس و نگرانی والدین را مرتفع سازید: پاسخ های شما به سوالات این پرسشنامه هم نقاط قوت کودکتان را نشان خواهد داد و هم حوزه هایی را که کودکتان در آن نیاز به کمک و تمرین بیشتری دارد، مشخص خواهد ساخت.
۳. این نکات مهم را به خانواده گوشزد کنید:
 - تبدیل اجرای پرسشنامه به یک بازی جذاب برای خود و کودکتان
 - قبل از اجرای پرسشنامه مطمئن شوید که کودکتان سیر است و به اندازه کافی خوابیده است
۴. پرسشنامه های ASQ-3 دارای ۵ بخش یا حوزه تکاملی و سوالات از فعالیت های آسان تر شروع و به فعالیت های دشوارتر ختم می شود. در واقع این پرسشنامه برای تعیین این موضوع است که کودک چه فعالیت هایی را همیشه انجام می دهد، گاهی انجام می دهد یا هنوز انجام نمی دهد

۵. در انتهای پرسشنامه بخشی با عنوان « کلیات » : سوالات این قسمت پاسخ "بلی" یا "خیر" دارند و فضایی هم در کنار هر سوال که در صورت نیاز والدین بتوانند توضیحات بیشتری را در مورد سوال بنویسند.
۶. پس از اینکه مطمئن شدید پدر و مادر در مورد **چگونگی تکمیل پرسشنامه کاملاً آگاه** شدند پرسشنامه مربوط به گروه سنی کودک را در اختیار شان قرار دهید تا در منزل تکمیل کرده و **حداکثر طی یک هفته** به شما برگردانند.
- ۷.

پرسشنامه های 3 – ASQ

- در سال اول در گروههای سنی ۲، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۲ ماهگی
- در سال دوم هر ۲ ماه یک بار در گروه های سنی ۱۴، ۱۶، ۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۴ ماهگی
- در سال سوم هر ۳ ماه یکبار در گروه های سنی ۲۷، ۳۰، ۳۳، ۳۶ ماهگی،
- در سال های چهارم و پنجم هر ۶ ماه یکبار در گروه های سنی ۴۲، ۴۸، ۵۴، ۶۰ ماهگی

تست غربالگری تکامل ASQ-3 و ASQ:SE-2 در مراقبت برای کدام کودکان انجام شود؟

- بصورت **روتین** در سنین ۶ ماهگی - ۱۲ ماهگی - ۲ سالگی - ۳ سالگی - ۵ سالگی
- کودکانی که در مراقبتهای **Red flag** (۲، ۹، ۱۸ و ۴۸ ماهگی) در طبقه بندی **نیازمند بررسی بیشتر از نظر تکامل** قرار می گیرند.
- مادرانی که نگرانی در تکامل کودک ذکر می کنند

ویژگی سؤالهای پرسشنامهها

- ✓ هر پرسشنامه حاوی ۳۰ سوال
- ✓ در ۵ حیطه تکاملی
- ✓ به زبان ساده
- ✓ سؤالات هر حیطه به ترتیب از فعالیت های آسان تر به فعالیت های سخت تر مرتب شده

انتخاب پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک

- (۱) تعیین سن دقیق کودک
- (۲) سپس طبق جدول شماره ۲
- (۳) تعیین پرسشنامه در کودکان نارس : تعیین سن اصلاح شده تا ۲ سالگی
- (۴) با تفریق تعداد هفته های نارس (فاصله سن حاملگی از ۴۰ هفته)

نحوه امتیازدهی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3

در پاسخ های **بلی ۱۰ امتیاز**، پاسخ های **گاهی ۵ امتیاز**، و به پاسخ های **هنوز نه صفر (۰) امتیاز**

نحوه امتیازدهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3

- اگر تنها **یک سوال** در یک حیطه تکاملی بی پاسخ مانده بود:

جمع امتیازات / تعداد سوالات پاسخ داده شده = امتیاز سوال بی پاسخ

$$۴۲ = ۳۵ + ۷ \quad , \quad ۷ = ۳۵ \div ۵$$

- اگر **دو سوال** در یک حیطه تکاملی بی پاسخ مانده بود:

جمع امتیازات / تعداد سوالات پاسخ داده شده = امتیاز هر سوال بی پاسخ

$$۴۵ = ۳۰ + ۱۵ \quad , \quad ۱۵ = ۷,۵ * ۲ \quad , \quad ۷,۵ = ۳۰ \div ۴$$

- اگر **سه سوال یا بیشتر** در یک حیطه تکاملی بی پاسخ مانده بود، امتیاز آن حیطه تکاملی قابل محاسبه نیست

نقاط برش ASQ-3 و ملاک های ارجاع:

✓ امتیاز بالاتر از بالاترین نمره منطقه پایش : **نرمال**

✓ امتیاز «منطقه پایش» (یعنی بین ۱ انحراف معیار و ۲ انحراف معیار پایین تر از میانگین) : **اقدامات پیگیرانه** (آموزش تمرینات

تکاملی به والدین ، سپس **۲ هفته بعد** مراجعه نماید تا از نحوه درست به کار بردن این فعالیت ها و بازی با کودک مطمئن شویم،

مجددا ۲ هفته بعد پرسشنامه همان سن مراجعه اول کودک (در مجموع ۴ هفته بعد)

✓ امتیاز پایین تر از **SD۲-** یا کودکانی که برای بار دوم همچنان در منطقه پایش یا پایین تر از نقطه برش یا امتیازات یک کودک

در کلیه حیطه های تکاملی بالاتر از نقطه برش ، ولی والدین او در بخش «کلیات» پرسشنامه نگرانی خود را در خصوص یک یا چند

سوال ابراز کرده اند : ارجاع به پزشک مرکز و انجام تست بیلی

ابزار غربالگری تکامل کودکان ASQ:SE-2

□ در کنار و همراه با ابزار ASQ-3

□ در سطح تحصیلی پایین تر از کلاس ششم ابتدایی نوشته شده است.

□ شامل سوالاتی که نسبت به **تأخیرهای هیجانی - اجتماعی** و **اتیسم** حساسیت دارد.

این سوالات **رفتارهای ارتباطی - اجتماعی**، **تطبیقی** و **استقلال** کودک را مورد هدف قرار می دهند.

□ طیف سنی مورد پوشش ابزار با استفاده از **۹ پرسشنامه** برای گروه های **سنی ۲، ۶، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۰، ۳۶، ۴۸، و ۶۰ ماهگی**

است. در واقع کودکان را از ۱ ماهگی تا ۷۲ ماهگی پوشش میدهد.

□ **تعداد سوالات پرسشنامه ها متفاوت** است،

محتوای سوالات پرسشنامه ASQ:SE-2

۷ حوزه رفتاری

۱. خود-تنظیمی (self-regulation) : توانایی یا تمایل به آرام و قرار گرفتن یا تطبیق یافتن با شرایط فیزیولوژیک / شرایط محیطی / محرک ها
۲. پیروی (compliance) : توانایی یا تمایل به منطبق شدن با هدایت دیگران یا پیروی از مقررات
۳. عملکرد تطبیقی (adaptive functioning) : توانایی یا موفقیت کودک در کنار آمدن با نیازهای فیزیولوژیک (مانند خوابیدن، خوردن یا ایمنی)
۴. استقلال (autonomy) : توانایی یا تمایل کودک به خودآغازگری یا واکنش بدون هدایت
۵. عاطفه (affect) : توانایی یا تمایل کودک به نشان دادن احساسات خود یا همدلی با دیگران
۶. ارتباطات اجتماعی (social communication) : توانایی یا تمایل کودک به تعامل با دیگران، از طریق پاسخ دادن یا آغاز کردن نشانه هایی دال بر علایق، نیازها و احساسات
۷. تعامل با دیگران (interaction) : توانایی یا تمایل کودک به پاسخ دادن یا آغاز کردن واکنش های اجتماعی نسبت به والدین، سایر بزرگسالان یا کودکان هم سن و سال

انتخاب پرسشنامه ASQ: SE-2 مناسب سن کودک

سن دقیق کودک را مشابه **جدول شماره ۱** (مربوط به **ASQ-3**) محاسبه کنید و برای کودکانی که نارس به دنیا آمده اند (gestational age کمتر از ۳۷ هفته) و سن تقویمی آن ها کمتر از ۲ سال است، سن تطبیق یافته برای نارس

امتیاز دهی ASQ:SE-2:

- گزینه «گاهی» و «نگرانی در مورد این رفتار کودک» : امتیاز ۵ (با عدد رومی (V)
- گزینه «اغلب یا همیشه» : در برخی سوالات امتیاز ۱۰ (X) و در برخی سوالات امتیاز صفر (Z)
- گزینه «به ندرت یا هرگز» : در برخی سوالات امتیاز ۱۰ (X) و در برخی دیگر امتیاز صفر (Z)
- نهایتا امتیازات کسب شده در هر پرسشنامه جمع زده شده و با «نقطه برش» اعلام شده برای هر گروه سنی، مقایسه می شود.

نحوه امتیازدهی نهایی به پرسشنامه های ناقص تکمیل شده ASQ:SE-2

❖ ۱ یا ۲ سوال بی پاسخ مانده : نیاز به انجام کار خاصی نیست و می توانید امتیاز کل دریافتی کودک از پرسشنامه را بدون

تطبیق دادن، با نقطه برش مقایسه کنید،

❖ ۳ سوال بی پاسخ مانده : «امتیاز تطبیق یافته»:

(۱) جمع امتیازات / تعداد سوالات پاسخ داده شده = امتیاز هر سوال بی پاسخ

(۲) امتیاز هر سوال * ۳ + امتیاز سوالات پاسخ داده شده = امتیاز تطبیق یافته

- اگر ۴ سوال یا بیشتر بدون پاسخ مانده : پرسشنامه باطل

مقایسه امتیاز با نقاط برش ASQ:SE-2 و تصمیم گیری برای کودک

- امتیاز پایین تر از نقطه برش : نشان می دهد که تکامل هیجانی-اجتماعی کودک در زمان اندازه گیری، عادی است و در مسیر طبیعی قرار دارد.
- امتیاز در منطقه پایش یا نگرانی درمورد هر یک از سوالات پرسشنامه، یا سوالات کلی آخر پرسشنامه یا بالاتر از نقطه برش : ارجاع به پزشک و در صورت لزوم به ارجاع جهت BAYLEY
- امتیاز کودک در «منطقه پایش» : ارزیابی مجدد (آموزش تمرینات تکاملی به والدین ، سپس ۲ هفته بعد مراجعه نماید تا از نحوه درست به کار بردن این فعالیت ها و بازی با کودک مطمئن شویم، **مجدداً ۲ هفته** بعد پرسشنامه همان سن مراجعه اول کودک (در مجموع ۴ هفته بعد)